

Zákon č. 357/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Ministerstvo spravodlivosti SR pripravilo do legislatívneho procesu návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov.

Zámerom predloženého materiálu je dôsledné naplnenie stratégie boja proti korupcii a princípu nulovej tolerancie v právnických profesiách.

Ťažisko úpravy spočíva najmä v zavedení definície bezúhonnosti notárov a notárskych koncipientov, upresnenie požiadaviek na dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie, zavedenie inštitútu krížového zákazu výkonu právnického povolania a centrálného registra listín.

Prerokovanie návrhu zákona na plenárnom zasadnutí Rady hospodárskej a sociálnej dohody nie je potrebné.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky vo svojom stanovisku zo dňa 27.3.2003 oznámilo, že „berie na vedomie, že predložený návrh zákona nebude mať dosah na štátny rozpočet.

Navrhovaná právna úprava nebude mať dopad na štátny rozpočet, rozpočty obcí alebo rozpočty vyšších územných celkov, nebude mať vplyv na zamestnanosť ani na tvorbu pracovných miest.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Doložka zlučiteľnosti

1. Navrhovateľ: vláda Slovenskej republiky

2. Názov návrhu zákona: návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov

3. Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám a Európskej únii :

a) návrh zákona svojou problematikou nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva uvedené v čl. 70 Európskej dohody o pridružení, Národného programu pre prijatie *acquis communautaire*, odporúčané v Partnerstve pre vstup, odporúčané v prílohe Prípravy asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integrácie do vnútorného trhu Únie (Biela kniha), screeningu a predkladá sa ako iniciatívny materiál

b) zo schválených negociačných pozícií nevyplývajú pre Slovenskú republiku žiadne záväzky

4. Problematika návrhu zákona :

a)

b) nie je upravená v práve Európskych spoločenstiev

c)

d)nie je upravená v práve Európskej únie

5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie
:Vzhľadom na vnútroštátny charakter upravovanej problematiky je vyjadrenie stupňa zlučiteľnosti návrhu zákona s právom ES/EÚ bezpredmetné.

6.Gestor (spolupracujúce rezorty) : bezpredmetné

7.Účasť expertov pri príprave návrhu zákona a ich stanovisko k zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie : Pri vypracúvaní návrhu zákona nebola účasť experta.

II. Osobitná časť

K bodu 1

Ide o legislatívno-technická úpravu v súlade so zákonom č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 2

V súlade s princípom nulovej tolerancie v právnických profesiách sa v písmene f) a g) definuje krížový zákaz výkonu činnosti notára takým osobám, ktorým bolo uložené (ako najprísnejšie disciplinárne opatrenie) disciplinárne opatrenie zbavenia výkonu notárskeho úradu, disciplinárne opatrenie vyčiarknutia zo zoznamu advokátov, disciplinárne opatrenie vyčiarknutia zo zoznamu komerčných právnikov, disciplinárne opatrenie zbavenia výkonu exekútorského úradu, disciplinárne opatrenie zbavenia výkonu funkcie prokurátora, resp. disciplinárne opatrenie odvolania z funkcie sudcu.

K bodu 3

V odseku 4 sa nanovo definuje bezúhonnosť.

Bezúhonným nie je ten, kto bol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin.

V prípade obzvlášť závažného úmyselného trestného činu, trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody, trestného činu podplácania a trestného činu nepriamej korupcie bezúhonným nie je aj ten, komu bolo odsúdenie pre takýto trestný čin zahladené, alebo na ktorého sa hľadí, akoby nebol pre takýto trestný čin odsúdený podľa osobitného predpisu. Jednou zo základných podmienok akceptácie Slovenskej republiky ako plnohodnotného člena rodiny svetových demokracií je vytvorenie a dôsledné napĺňanie stratégie **boja proti korupcii** ako výraz úprimnej vôle po eliminácii tohto negatívneho javu, ktorý má zhubný vplyv na celé ekonomické a spoločenské prostredie a v konečnom dôsledku oslabuje i vieru bežného občana v spravodlivosť garantovanú štátom a jeho autoritami. Prejav tejto vôle sa odzrkadľuje v zavedení princípu nulovej tolerancie v právnických profesiách.

V odseku 5 sa upravuje nový spôsob preukazovania bezúhonnosti. Bezúhonnosť sa bude preukazovať odpisom registra trestov, nakoľko preukazovanie bezúhonnosti výpisom z registra trestov by nebolo vo vzťahu k navrhovanému zneniu postačujúce.

K bodu 4

Ustanovuje sa obligatórna povinnosť ministra odvolať notára v zákonom stanovených dôvodoch.

K bodu 5

Ide o legislatívno-technická úpravu v súlade so zákonom č. 131/2002 Z.z o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 6

Upravuje sa oprávnenie ministra zbaviť notára mlčanlivosti vo veciach, o ktorých sa notár dozvedel pri spisovaní a vydávaní listín o právnych úkonoch, na účely trestného konania.

K bodu 7

Je potrebné doplniť uvádzajúce ustanovenie pre notárske centrálny registre o tento doplňujúci odsek, pretože z praxe zrejme, že z notárskych centrálnych registrov sa vydávajú písomné výstupy. Napríklad pri notárskom centrálnom registri závetov (§ 73c) nie je explicitne uvedené, aký písomný výstup z tohoto registra vychádza, v praxi však notár vydáva potvrdenie o lustrácii, potvrdenie o registrácii a pod. Je vhodné, aby uvádzacie ustanovenie takéto ustanovenie obsahovalo. S poukazom na ustanovenie § 3 ods. 1 písm. d) je zrejme, že sa jedná o úkony vo veciach notárskych centrálnych registrov, preto sú tieto listiny listinami verejnými.

K bodu 8

Je predpoklad, že v prípade prepojenia Centrálného informačného systému komory s inými registrami (napríklad kataster nehnuteľností, obchodný register a iné), by notár mohol vydávať osvedčené odpisy z týchto registrov, čo by značne odbremenilo subjekty, ktoré tieto registre vedú a na druhej strane by výrazne zjednodušilo a zrýchliło prístup verejnosti k údajom z týchto registrov. Takýto postup by nebol možný iba v prípade, keď by ho osobitný predpis vylučoval.

K bodu 9

Vytvorením archívu listín sa zabezpečí, že listina tak ako bude spísaná, podpísaná účastníkmi a notárom, sa po zoskenovaní uloží v elektronickej podobe v registri listín, kde bude navždy archivovaná. Prakticky bude absolútne vylúčené, aby bolo možné dodatočne pozmeňovať jej znenie, falšovať listiny, prípadne iným spôsobom vykonať s nimi akékoľvek manipulácie. Po technickej stránke na prenos archivácie listín sú podmienky už teraz vytvorené, je potrebné vybudovať bezpečný archív listín. Takisto je možné ponúknuť službu tretím osobám, ktoré si môžu prvopisy svojich listín uložiť v tomto registri a kedykoľvek u ktoréhokoľvek notára v rámci Slovenskej republiky si vyžiadať osvedčený odpis z tejto listiny. Vyhotoviteľ prvopisu listiny po jej vyhotovení a uložení v registri listín bude mať istotu potvrdenia a zachovania jej stavu a obsahu v čase uloženia v elektronickej podobe na dobu neobmedzenú, každé jej následné neoprávnené pozmenenie bude jednoznačne preukazovať jej falšovanie.

K bodu 10 a 11

Je potrebné rýchlo a efektívne konať tam, kde je dôvera ľudí v notársky úrad otrasená, a tam kde by práva tretích osôb mohli byť poškodené. Z toho dôvodu sa upravuje oprávnenie ministra pozastaviť výkon notárskeho úradu v prípade začatého trestného stíhania pre úmyselný trestný čin alebo trestný čin súvisiaci s notárskou činnosťou už „*po prerokovaní s komorou*“.

Z ohľadom na verejný záujem, ktorý vyplýva z dôvery ľudí v notársky stav ako taký a s ohľadom na ochranu tretích osôb sa v návrhu zákona ustanovuje ministromi povinnosť pozastaviť výkon notárskeho úradu notárovi, ktorému bola v rozsudku súdu prvého stupňa vyslovená vina pre úmyselný trestný čin alebo trestný čin súvisiaci s exekučnou činnosťou, a to až do právoplatnosti rozsudku.

K bodu 12

V záujme dôsledného naplnenia stratégie boja proti korupcii a princípu nulovej tolerancie v právnických profesiách sa vo vzťahu k novej úprave bezúhonnosti navrhuje ustanoviť komore povinnosť podať najneskôr do 31. decembra 2003 návrh na odvolanie toho notára, ktorý nové požiadavky kladené na bezúhonnosť nenapĺňa. Aby si Komora mohla overiť bezúhonnosť svojich členov ustanovuje sa notárom povinnosť predložiť v stanovenej lehote odpis z registra trestov.

K Článku II

Navrhuje sa predpokladaná účinnosť.

Bratislava 30. apríla 2003

Mikuláš Dzurinda, v. r.

predseda vlády
Slovenskej republiky

Daniel Lipšic, v. r.

podpredseda vlády a
minister spravodlivosti
Slovenskej republiky